

Läroplanskoppling
finns på sista sidan

Lärarhandledning

Shabu

Filminformation

Längd: 75 min

Ålder: 13 år (H+G)

Ämne: svenska, samhällskunskap, sociologi, etnicitet och kulturmöten, ungdomskulturer

Språk: Nederländska

Produktionsland:
Nederländerna, 2021

Svensk distribution:
Swedish Film, 2022

Ansvarig utgivare:
Ann Nordström

Filmnr: ART000779

Nyckelord

drömmar, kärlek, vänskap, växa upp, tonår, musik, sociologi, etnicitet och kulturmöten

14-åriga Shabu har en tjej och drömmer om att bli musiker. Men sommaren börjar inte som han tänkt sig. Han har kraschat sin mormors bil och familjen ställer honom till svars för sina handlingar.

Referat

14-åriga Shabu och hans mormor har ett särskilt band mellan sig. Bandets hållbarhet sätts på prov efter att Shabu kraschat mormors bil vilket gjort henne mycket arg. I stället för sommarlov måste nu Shabu jobba ihop pengar för att ersätta sin mormor för både bil och böter och dessutom vinna tillbaka hennes förtroende. Shabus familj bor i en segregerad förort i Nederländerna där folk inte har så mycket pengar. Att här tjäna ihop pengar på glassförsäljning tar en evig tid och motivationen tryter. Shabu jobbar i affär och tar hand om småsyskon. Han har därför varken tid med sina relationer eller sina drömmar. Han hade ju tänkt satsa på sitt musikintresse under sommaren och bli rik och känd. I stället gör hans tjej slut och kompisarna klagar över att de aldrig träffar honom. Det går alldeles för långsamt att tjäna ihop pengarna trots att han jobbar så mycket han orkar. Livet är orättvist. Finns det någon utväg? Till slut hittar han ett sätt att förverkliga sin musikedröm, samtidigt som han får vara social och tjäna pengar. Successivt börjar Shabu

förstå pengars värde och det jobb som ligger bakom att få tag på dem.

Filmen är en dokumentär skildring av Shabus och hans familjs sommar och vardagsliv med dess begränsade tillgångar och möjligheter. I filmen problematiseras stora frågor om livet. Det handlar om hjärtesorg, att hinna med sina relationer när mycket tid går till arbete, samt hur du vinner tillbaka förtroendet från någon du svikit.

Före filmvisning

Ibland gör folk saker som man inte förväntar sig. Det kan vara avsiktligt, av misstag eller av vårdslöshet. Har du någon gång blivit riktigt besviken på någon? Berätta! Lyckades ni återknytta till varandra igen och i så fall hur?

Har du någon familjemedlem som betyder extra mycket för dig? Vad är det som gör relationen så bra och vad brukar ni göra för att relationen ska fortsätta utvecklas?

Frågor efter filmvisning

1. Beskriv kortfattat vad du tyckte att filmen handlade om.
2. Tycker du att det finns några vändpunkter med viktiga händelser i filmen?
3. Vad skulle du säga att filmen har för budskap?
4. Vilka aktuella frågor skulle du säga att filmen skildrar?

Arbete efter filmen

Samtalsövning

Välj från nedanstående frågor ut de som lämpar sig för din elevgrupp. Låt sedan eleverna i gruppen turas om och öva sig i att leda ett samtal genom att ansvara för var sin fråga. Den som är samtalsledare fördelar då ordet och sammanfattar huvuddragen i vad som har sagts.

Hur skulle du beskriva Shabu?

- Vad gillar Shabu att göra?
- Vilka drömmar har han?
- Varför tror du att han valde att köra sin mormors bil?
- Vilka tillgångar har han? (kunskaper, förmågor, kontakter)
- Vilka svårigheter måste han övervinna i sina försök att bli musiker?

Hur skulle du beskriva Shabus familj?

- Vilka ingår i hans familj?
- Hur ser det ut hemma hos dem?
- Hur har de det ställt?
- Varför tror du att familjen vill att Shabu ska jobba ihop pengar till sin mormor?
- Vilka klassmarkörer lägger du märke till?

Hur skulle du beskriva Shabus bostadsområde?

- Hur bor de?
- Vilka andra bor i hans område?
- Vad ger status?
- Varför tror du att de går till hissen där någon blivit skjuten?
- På vilket sätt skiljer sig livet och möjligheterna för de som bor i ett bostadsområde som Shabu bor i, jämfört med livet och möjligheterna för en ung person som bor i ett rikt och lugnt villaområde? Hur påverkas ens livschanser beroende på var man bor?

Hur skulle du beskriva filmens olika kulturmöten?

- Vad i filmen skildrade den surinamska kulturen?
- Vad i filmen skildrade nutida ungdomskultur?
- Vad i filmen skildrade arbetarklasskultur?
- När kompromissade Shabu mellan sina kulturer?

Tänk kring pengar

Shabu ska jobba ihop 1200 €. Hur mycket är det i SEK? Skriv ner tre förslag på hur du kunde gjort för att jobba ihop den summan. Jämför dina förslag med en annans och välj det som ni tror mest på. Fundera över hur lång tid det skulle ta att tjäna ihop 1200 €. Börja med att föreslå hur mycket du tjänar per uppdrag/per försäljning? Vad tror du att du hade fått ihop på en timme? Bestäm hur många timmar du vill jobba per dag, hur många dagar och timmar hade det tagit dig att tjäna ihop summan?

Tänk kring kärlek

Ställ några frågor och väck tankar om kärlek och relationer, se förslag nedan. Se sedan om 12 minuter av filmen från 32:30–42:49. Fortsätt sedan att resonera utifrån frågeställningarna. Vilka råd fick Shabu och av vilka personer?

Goda råd är dyra. Kärleksrelationer är ofta nytt i tonåren och kunskapen om dem samlas in samtidigt som de levs. Shabu är 14 år och är tillsammans med en tjej som gör slut med honom. Shabu vet inte hur han ska ta hand om sin hjärtesorg och ber om råd av olika personer. Reflektera över de råd han får och hur goda de är beroende på vem som ger dem. Vad säger dessa råd om synen på tjejer och killar? Vilka kvaliteter skulle du önska att en kärleksrelation ska ha? Vad behövs av parterna? Skulle råden sett annorlunda ut ifall det var en tjej som blivit dumpad av sin kille? Vilka råd skulle du själv ge till en fjortonåring i denna situation?

ÖVNING – tänk själv, dela tankar - skriv!

Låt eleverna först tänka själva och anteckna utifrån frågorna och sedan resonera med en klasskamrat. Lyft sist frågorna i helklass med hjälp av EPA-metoden (enskilt, par, alla). Utgå från relationen mellan Shabu och hans mormor som sätts på prov efter att han kraschat hennes bil.

Tänk själv och sedan med klasskamrat

- Tror du att den prövning Shabu utsätts för förändrar honom?
- Får han nya insikter om livet? Vilka tror du?
- Tycker du att familjen gör rätt som kräver att han tar ansvar för sina handlingar, även ett ekonomiskt ansvar?
- Hur skulle du reagerat om dina föräldrar tvingade dig att arbeta av kostnaden för något du slarvat bort eller råkat ha sönder?
- Skulle det varit lättare eller svårare för dig att jobba ihop de pengarna än det är för Shabu?

Lyft frågorna i gemensam genomgång.

Vilka tankar finns i rummet?

Skriv en argumenterande text

Utgå från familjens och barnets position och möjligheter. Har familjer lika eller olika förutsättningar att jobba ihop pengar?

Välj en ståndpunkt som rubrik (lika eller olika möjlighet) Ange dina tre bästa argument och högst ett motargument i din text.

FÖRDJUPNING – undersök

På vilket sätt är Sverige idag organiserat för att möjliggöra integration?

På vilket sätt är Sverige idag organiserat så att det kan försvåra och begränsa livet för de som flyttat till Sverige eller har föräldrar som flyttat till Sverige?

Se UR:s (Utbildningsradions) *En bostad åt alla?* eller *En skola för alla?* Som handlar om hur romer diskriminerats genom lagar om bostad och tillhörighet. Hur skulle du beskriva hur historien påverkar dagens sätt att se på invandrare? Vilka konsekvenser får det, för individ och samhälle?

Fördjupa dig

Fördjupa dig i ämnet med hjälp av externa länkar som ger dig mer information och inspiration.

Litteraturtips

Glasfågeln av Elsie Johansson.

Sandor/slash/Ida av Sara Kadefors.

Mizeria av Melody Farshin.

Fosterland av Dilsa Demirbag-Sten.

Vem har sagt något om kärlek?: att bryta sig fri från hedersförtryck av Elaf Ali.

Filmtips

Spelfilm

Medan vi lever (2016) Svensk film om en 17-årig rapmusiker och hans relation till sin mamma. Tema: skapande samt identitet som första och andra generationens invandrare. Fin kritik i svensk press. Filmen vann pris som bästa europeiska film, ungdomarnas val!

Wallay (2017) Ett inklämmande prisbelönt porträtt av den självupptagna och kvicka tonåringen och parisbon Ady, som skickas till Afrika på sommarlov och ställs inför tuffa prövningar, men också finner oväntade vägar till vänskap och kärlek. Om identitet, kulturkrockar och det stora i att förändras och växa upp.Handledning finns. Filmen vann pris som bästa europeiska film, ungdomarnas val 2018!

Dröm vidare (2017) Svenskt socialrealistiskt ungdomsdrama om tonårstjejer i förort, segregering, fattigdom, klass och gruppträck. Mirja försöker bryta mönstret. Handledning finns.

Parasite. En koreansk film från 2019 av Bong Joon Ho som belyser en parasitisk relation mellan arbetar- och överklass. Frågan är vem som parasiterar på vem.

Glappet. En ungdomsserie om samhällets normer och ungdomars insatser i jakten på bekräftelse.

Hur har tidigare invandrargrupper behandlats i Sverige?
En bostad åt alla?

- <https://urplay.se/program/198783-romernas-historia-1900-tal-en-bostad-at-alla>

En skola för alla?

- <https://urplay.se/program/200409-romernas-historia-1900-tal-en-skola-for-alla>

Utbildningsfilm

Tänkvärt - John Rawls Om den amerikanske filosofen som skapade en modell för att identifiera vad som är orättvist och hur det kan lösas. Med boken *En teori om rättvisa* frågade han vilket samhälle vi skulle välja om vi måste välja var vi skulle födas.

Lön utan jobb Filmen beskriver medborgarlön och ger en futuristisk bild av framtiden. 2300-talet. Prylar intresserar inte folk längre. Ingen behöver vara hungrig eller äga saker. Tidigare i människans historia ägdes gemensamma resurser som mark, vatten och luft av ett fåtal. Nuförtiden på 2300-talet finns inga pengar och naturresurserna ägs gemensamt.

Våra olika livsvillkor (2018) Filmen följer två olika babyflickors uppväxt och deras livsvillkor på två olika kontinenter.

En delad stad (2016) Selma, Alabama, USA. Filmen ger oss en inblick i hur ett samhälle påverkas av segregation och vilka konsekvenserna blir.

Läroplanskoppling

Filmen *Shabu* passar bra för undervisning i ämnena svenska och samhällskunskap i grundskolan och sociologi, etnicitet och kulturmöten samt ungdomskulturer i gymnasiet. Nedan förslag på centralt innehåll från Lgr22 och Lgy11, se www.skolverket.se.

Svenska, åk 7-9, Lgr22

Centralt innehåll

Tala, lyssna och samtala

- Olika former av samtal. Att delta aktivt, uttrycka känslor, tankar och kunskaper, lyssna, ställa frågor och föra resonemang, samt formulera och bemöta argument.
- Att leda ett samtal och sammanfatta huvuddragen i vad som sagts.

Texter

- Texter i digitala miljöer samt andra texter som kombinerar ord, bild och ljud. Språkliga och dramaturgiska komponenter samt hur uttrycken kan samspela med varandra, till exempel i filmiskt berättande, teaterföreställningar och webbtexter.

Språkbruk

- Språkliga strategier för att minnas och lära genom att identifiera nyckelord och föra anteckningar.
- Ord och begrepp för att på ett varierat sätt uttrycka känslor, kunskaper och åsikter. Ords och begrepps nyanser och värdeladdning.

Samhällskunskap, åk 7-9, Lgr22

Centralt innehåll

Individer och gemenskaper

- Människors identiteter, ekonomiska resurser och möjligheter i samhället och hur dessa kan påverkas av bland annat socioekonomisk bakgrund, kön, ålder och etnicitet. Begreppen makt, rättvisa, jämlikhet och jämställdhet.
- Migration till, samt integration och segregation i Sverige idag.

Samhällsresurser och fördelning

- Länders och regioners beroende av varandra i en globaliserad ekonomi. Skilda förutsättningar för olika länder och regioner.
- Orsaker till och konsekvenser av en ojämlik fördelning av inkomster och förmögenheter mellan människor i Sverige och i olika delar av världen.
- Arbetsmarknadens och arbetslivets förändringar och villkor, till exempel med avseende på lönebildning, arbetsmiljö och arbetsrätt.

Sociologi, 100 p, Lgy11

Centralt innehåll

- Skapandet av samhällen, kulturer, identiteter, sociala processer och socialisation.
- Sociala strukturer utifrån klass, genus, etnicitet, kultur och religion.
- Sociala normer och kategoriseringar av människor.
- Innebörden av integritet, social kontroll, segregering och marginalisering.

Etnicitet och kulturmöten, 100 p, Lgy11

Centralt innehåll

- Svenska kulturer och kulturmöten i ett globaliserat och mångkulturellt samhälle.
- Innebörden i begreppen kultur, etnicitet, nationalitet och religion.

Ungdomskulturer, 100 p, Lgy11

Centralt innehåll

- Ungdomars levnadsförhållanden samt deras roll i samhället, och hur detta har förändrats.
- Ungdomskulturers uppkomst, utveckling, kännetecken och uttryck ur ett historiskt och internationellt perspektiv.
- Skapandet av subkulturer och identiteter med utgångspunkt i genus, etnicitet och klass.